పిల్లలే బుద్ధి చెప్పాలి

"**అదేమిటి** కోడలు పిల్లోయ్. ఎప్పుడూ లేంది అబ్బాయి మరీ ఇంత తెల్లారుఝామునే లేచి చిందులు తొక్కేస్తున్నాడూ! ఆ ఆఫీసరుగారికి గాని మళ్ళీ పెద్దమ్మవారు పూనిందా యేం?"

అని బామ్మ అమ్మని అడుగుతున్న ముక్కలు నా చెవిలో పడ్డాయి. అసలు అంతకు ముందే నాకు మెలుకువ వచ్చేసింది. బాగా చలిగా వుంటే కప్పుకు పడుకున్నాను. నిద్ర నటిస్తూ, పెద్దాళ్ళ కబుర్లూ చేష్టలూ చాటుగా కవి పెడుతూ వుండడం మా పిల్లలకి బూర్లూ పులిహోరలూన్నూ.

"హెడ్డాఫీసునుంచి ఏదో పెద్ద ఘటమే యివాళ యిన స్పెక్షనుకి తగలడుతుందిట. ఈ ముదనష్టపు పని అయిపోయేదాకా మరి వీళ్ళకి శవజాగారం తప్పదు కదా! అవునుగాని యింకా పాలవాడు అఘోరించినట్టు లేదు. మళ్ళీ వాడికి ఏం సంకటం వచ్చిందో, కాస్త వీధి చివరిదాకా వెళ్ళిరాగలరూ?". అని అమ్మ జవాబూ. ముసుగు సవరించుకుంటూ బామ్మ కదిలింది. కళ్ళునులుపుకుంటూ నేనిలా మంచం దిగేనో లేదో 'సూరిబాబు లేచాడా అండీ:' అంటూ ఎదురింటి చిట్టిబాబు ప్రత్యక్షం. 'మిలట్రీకిగాని దరఖాస్తు చేస్తున్నారా ఏమిటర్రా, మరే తెల్లారకుండా కవాతు

ప్రారంభించి మమ్మల్ని కాల్చుకు తింటున్నారూ:" అంటుంది అమ్మ నవ్వుతూ.

చిట్టిబాబు మునిసిపల్ స్కూల్లో ఎనిమిదో క్లాసు చదువుతున్నాడు. నామీద ఎంత భక్తివున్నా రోజంతా నాతో తిరగడానికి వాడికి కుదరదు. వాడిలాంటి వాళ్ళతో తిరగడం నాలాంటి వాళ్ళకి గొప్పతనమే. బొత్తిగా పొడుంకాయ అంతే వున్న నాకు, చిట్టిబాబులాంటి బుడంకాయ సైజుగాళ్ళు దొరకడం అదృష్టం కాదూ: కాని ఏం లాభం? ఎంత ట్రైచేసిన నాకా స్కూల్లో సీటు దొరకలేదు. బొత్తిగా ఏ నవంబర్లోనో బదిలీ అయి వస్తే వాళ్ళు మాత్రం ఎక్కడ ఖాళీ చూపించగలరూ?

"పెద్దాడికయితే ఇంజనీరింగ్‌లో సీటొచ్చి వేరే ఊళ్ళో చదువుతున్నాడు, ఇబ్బంది లేకపోయింది. సమయం సందర్భంలేని మీ బదిలీలు కాదు గాని ఇప్పటికి యిది మూడోసారి యిలా సూరిగాడి చదువు దెబ్బతినడం, ఇప్పటికే యింటి పట్టున కూచుని ఆడారి కబుర్లు వంటబట్టి పిల్లాడు నాశనం అయిపోయాడు. ఊళ్ళో యిన్ని స్కూళ్ళు అఘోరిస్తున్నాయి. కొంచెం దూరమైతే అయింది. ఎక్కడో అక్కడ గట్టిగా పట్టుబడితే దొరక్కపోదు. అంతా మీకు బద్ధకం. మరోసారి ప్రయత్నించకూడదూ!'

అని అమ్మ ఎన్ని సార్లు మొత్తుకున్నా నాన్న పట్టించుకున్నట్టు లేదు. ఆ ఊళ్ళోనే బ్యాంకులో పనిచేస్తూ, శలవలకో పండుగలకో మా యింటికి భోజనానికి వచ్చే మా అమ్మకి దూరపు చుట్టం, దీనికి జవాబు చెప్పేవాడు:

"ఇదిగో చెల్లెమ్మోయ్, నీ చిన్న కొడుక్కి యీ దిక్కుమాలిన స్కూళ్ళలో సీటు దొరకలేదని నువ్వేం గాభరాపడకు, పేరుకి పధ్నాలుగేళ్ళు వెళ్ళేయో లేదో గాని ఏ పెద్దవాళ్ళకీ లేని జ్ఞానం మనవాడికుంది. కాస్త మంచి టీచర్ని చూసి ప్రైవేటు పెట్టిస్తివా రెండేళ్ళలో మెట్రిక్, స్టేట్ ఫస్ట్ కొట్టేస్తాడు. అమ్మో అలా కనిపిస్తున్నాడనా, చీమ మిరపకాయ, సీమటపాకాయ:"

ఎవరేం అంటేనేం, యింట్లోనే వుండి ప్రైవేటుగా చదువుకోడంగానే మిగిలింది నా పని. మధ్యాహ్నం మూడు తర్వాత మేష్టారు వచ్చి ఓ రెండు గంటలపాటు చెప్పి వెళ్ళిపోతారు. నిజానికి పాఠాల విషయం ఎప్పుడూ నాకు బెంగలేదు. మేష్టారు చెబుతున్నప్పుడే అంతా అలా జ్ఞాపకం వుండిపోతుంది. ఆయన ఎంత హోంవర్క్ ఇచ్చినా ఓ గంటకన్న ఎప్పుడూ ఎక్కువ పట్టదు. నాకు వచ్చిన ఇబ్బంది చదువు కానేకాదు. ఆ మాటకొస్తే స్కూల్లో చదువుకునే పిల్లలే నా దగ్గిర కొచ్చి చెప్పించుకొంటారు మరి? రోజంతా నాతో ఆడుకోడానికి ఎవరూ లేరు. ఏం తోస్తుంది! ఇప్పుడయితే పై ఊర్లో వుంటున్నాడు గాని యిక్కడ వున్నప్పుడయినా అన్నయ్య నన్నెప్పుడూ ఆటకి తీసికెళ్ళేవాడు కాదు., నాలాంటి 'గొటిక్కాయి'తో ఆడ్డం వాడికి నామోషీట. చెల్లెలితో ఆడుకోమంటుంది అమ్మ ఒంటి మీద లాగు వుంటే విప్పేసే దాకా గుక్క పెట్టే పసిముండ, నా కర్మ కాలిపోనూ, ఆదా నా ప్లేమేటు!

మా బ్యాంకి మామయ్యే అనేవాడు:

"రచయిత అవుతాడో రాజకీయ నాయకుడే అవుతాడో నీ చిన్న కొడుకు, వీడు చూసే చూపులకీ వీడు వేసే ప్రశ్నలకీ తట్టుకోలేకుండా వున్నానమ్మోవ్, చెల్లెమ్మోయ్.... అన్నిటికన్న ఆ భాషాజ్ఞానం వుందే...."

మామయ్య మాటలు ఎంతమటుకు నిజమో నేను చెప్పలేను. ఎప్పుడూ ఏదో ఒకటి అలా

ఆలోచిస్తూ వుండడం మాత్రం నాకు అలవాటయిపోయింది. ఒంటరితనం - అంటే తగిన పనీ పాటూ లేక అస్తమానూ ఒక్కణ్ణీ వుండవలసి రావడం - బొత్తిగా చికాకుగా వుండేది. 'అబ్బా, యింత చిన్న వయసులో యీ కుర్రాడికి ఎన్నెన్ని తెలివితేటలమ్మా:' అని అందరూ అంటూంటే అమ్మా బామ్మా మురిసిపోయేవారు. నిజంగా అలాంటివి వుంటే గింటే అవి ఏం చేసుకోవాలో తెలియక ప్రాణం విసుగెత్తి పోయేది. అందులోంచి పుట్టినవే అనుకుంటాను యీ ఆలోచనలు.

ఈ పెద్దవాళ్ళు పిల్లలకి తగిన పని చెప్పరు. పోనీ మనమటుకు మనం ఏదో విధంగా కాలం గడుపుతూ వుంటే చూస్తు ఊరుకోకూడదూ చెప్పండి. అడుగడుగునా రూల్సు ఒకటీ, 'అలా మాటాడకూడదు, ఇలా చెయ్యకూడదూ' అనుకుంటూ ఏం చెయ్యాలో చెప్పరు. ఏం చెయ్యకూడదో అదే చెబ్తారు అదే చేసి తీరాలనిపిస్తుంది.

"బావా, నీ కొడుకు "టీనేజ్‌లో పడ్డాడు. అందులో స్కూలుకి.వెళ్ళకుండా యింట్లో ఎంత సేపూ కూచుంటే యీ వయసులో యింతటి 'బ్రిలియంట్ ఫెలో'కి ఎలాంటి 'డేంజరస్ ఇంప్రెషన్స్' అయినా పడవచ్చు. చెల్లాయి కంగారుపడుతుందని అలా చెప్పేనుగాని, సూరిబాబుని ఏదో ఓ ప్రైవేటు స్కూల్లో పడెయ్యడమే మంచిది."

అని ఆ మామయ్యే చెప్పబోతే

'నేనూ అలాగే అనుకుంటున్నాను గాని, చూశావా, నాకు ఊపిరి పీల్చుకొడానికైనా టైం ఏదీ' ' అని నాన్న కొట్టి పారేశారు.

దాన్తో నా ఆలోచనా ధోరణికి ఏ అడ్డూ లేకుండా సాగింది. అయినా మా పిల్లలకి అడ్డేమిటి? పెద్దవాళ్ళు, 'చందమామ' చదువుతూంటే మేం 'వార పత్రిక సీరియల్స్' చదువుతాం. అన్ని రకాల సినిమాలూ యించుమించు అందరం చూస్తాం. ఒక్క ముక్కలో చెప్పాలంటే పెద్దలు చెప్పే నీతులే మాకు ఒళ్ళుమంట. బొత్తిగా మాటలురాని పాపాయికి కూడా ఏం చెబుతారో చూడండి. 'ఏదీ తప్పు చూపించమ్మా' అని కదా! ఆ పాప ముక్క మీద నిలువుగా వేలుపెట్టి చూపిస్తే ఎంతో సరదా పడిపోతారు. 'ఏదీ ఒప్పు చూపించూ' అనరేం? దానికి ముక్కు మీద అడ్డంగా వేలు పెట్టే ఏర్పాటో ఏదో లేదేం?

నిజంగా వద్దన్న పని చెయ్యడంతో ఎంత హుషారు ఉందీ! 'ఇంటిపట్టున ఏం అల్లరి చేస్తున్నావురా సూరీ!' అంటుంది అమ్మ.

నాన్న కాగితాలు రాసుకునే బల్ల వుంది చూశారా, దాన్ని తల్లకిందులుగా చేసి పల్లకీగా మార్చి, అందులో చెల్లాయిని కూచోబెట్టి ఓ పక్క నేనూ ఓ పక్క రాంపండూ పట్టుకుని పెట్టిన కూత పెట్టకుండా అరుస్తూ, చెప్పులైనా విప్పకుండా వీధిలోని మట్టి అంతా యింట్లో చేరుస్తూ, వంట గదిలోంచి దేవుడి గదిలోకి, ఓ పదిసార్లైనా ఊరేగందే ఎందుకేండీ, మా రామదండు వుంది?

'ఓర్నాయయనో, సూరిబాబు తండ్రోయ్..... నువ్వు ఏదైనా చెయ్యగాని, డాబామీద వేరే చేటలో దూరంగా ఎండబెట్టుకున్నాను చూశావూ, ఏవి, నా మాగాయి ముక్కలు, అవి మాత్రం ముట్టుకోకు. పెద్దదాన్ని, పళ్ళులేవు. ఏటికేడాది అవే నాకు ఆధారం. నా నోట్లో మట్టికొట్టకునా యన్నాయన......"

అని బతిమాలుతుంది బామ్మ.

సరిగ్గా అదే మధ్యాహ్నం బామ్మ కునుకు తీస్తున్న వేళ డాబా మీద కాళ్ళు కాలుతూ వుంటే ఆవిడ చెప్పిన ప్రత్యేకమైన చేటమీదే నిలబడి, పుల్లని ఓ ముక్క బుగ్గలోకి తోసి, ఆ రుచికి తట్టుకోలేక నోటిలోంచి దారకట్టిన లాలాజలం చుక్క చుక్కా చేటని తడుపుతూండగా, అందులోని ఓ టెంక అందుకుని అక్కణ్నుంచి పక్క సందులోని స్వీపర్ కుర్రాడితో రింగ్ టెన్నిస్ ఆడుకోకపోతే ఎందుకంట మా కుర్రసజ్జు!

ఇలాంటివి ఏవో కొన్ని చిన్న చిన్న ముచ్చట్లు మే చడీచప్పుడూ లేకుండా తీర్చుకోవాలని సరదాపడితే అనవసరంగా యీ పెద్ద వాళ్ళే 'ఇల్లు తీసి పందిరి వేస్తున్నామని' మాకు లేనిపోని పేర్లు అంటగట్టడం బాగుందా?

మరి మా యింట్లో వాళ్ళే అలాంటివాళ్ళో లేక అందరు పెద్దవాళ్ళూ అంతేనో నాకు తెలీదుగాని, ఈ మధ్య నెలలకొద్దీ యింటిపట్టున వుండి పోయి బాగా చూస్తే నాకు ఒక్కటి మాత్రం స్పష్టంగా తెలిసిపోతోంది.

ఎవరూ లేరనుకుని మా పక్కింటి పంతులమ్మ నూతిదగ్గర బట్టతడుపుకుంటూ వుందనుకోండి. నేను పొరపాటున అలా వెళ్ళబోతే 'ఒరి వెధవా, తప్పుకాదూ అలా, ఆడాళ్ల స్నానం చేస్తూంటే చూడొచ్చా? అంయ్" అంటాడు మామయ్య, నిజమే నన్ను వెనక్కితోసేసిన పెద్దమనిషి తను అక్కణ్నుంచి కదలక పోగా యింకా అటే అడుగులు వేస్తాడేం? అదేం పోయేకాలం!

అంటే, ఏవన్నమాటా?

పెద్దవాళ్ళం అయిపోతే హాయిగా కావలసినన్ని తప్పులు చెయ్యవచ్చునన్న మాట. తప్పులు చేసే స్థితికి ఎదగాలంటే ముందు పిల్లలంతా వీలయినంత త్వరగా పెద్దవాళ్ళుగా ఎదిగితీరాలన్న మాట. ఇవన్నీ నేనూ, చిట్టిబాబు మరికొందరం చిన్నవాళ్ళం రోజుల తరబడి ఆలోచించాం.

"ఒరే, ఎల్లకాలం యిలా మరీ చిన్నపిల్లల్లా మనం వుండిపోబట్టే కదరా పెద్దవాళ్ళకి లోకువయిపోయింది.... అందుకని మనందరం ఏం చేయ్యాలంటే....." పెద్ద వాళ్ళుగా త్వరగా అయిపోయే అన్ని ప్రయత్నాలూ మెదలెట్టడమే!"

ఆ మాట గట్టిగా అనుకోడమే తడువు, మా జట్టు జట్టంతా శీతాకాలం అవనీండి, చీకటిపొద్దుకానివ్వండి ఆ తెల్లవారుఝాము నుంచే ఎక్సర్‌సైజ్ ఆరంభించాం.

ఇలా నేను చెప్పుకుపోతుంటే "యీ కుర్రాడికేం పనీ పాటూ లేదుకాబోలు, అందుకే తీరి కూచుని యిలా పెద్దవాళ్ళ మీద దండెత్తుతున్నాడు" అని మీరు అనుకోవచ్చు. దానికి నేనేం చెయ్యలేను. సరిగ్గా మాటలురాని మా చెల్లాయిని ఒక్కదాన్ని తప్పిస్తే మా యింట్లో పెద్దవాళ్ళందరి సంగతీ ఒక్కలాగే వుంది. మరి మీ అందరి యిళ్ళల్లో ఎలా వుందో చెప్పడం నా వల్ల కాదు. మా ఫ్రెండ్సందరూ మాత్రం నేను చెప్పిందే రైటంటున్నారు.

ఇంతగా నాకు ఒళ్ళు మండిపోయిందంటే దానికి ముఖ్య కారణం మరొకటుంది. మా ఎదురింటి కాంపౌండరుగారి ఆఖరబ్బాయి వేణు అయిదో తరగతి చదువుతున్నాడు. వాడి తెలుగు వాచకంలో "పంచ సూత్రవళి" అనే చిన్న నీతి పాఠం లాంటిది ఉందిట. దాన్ని కంఠతా పెట్టి అప్పజెప్పమన్నారుట. ముందుగా నా దగ్గరికి వచ్చి అప్పచెప్పేవాడు. ముందే చెప్పేనుగదా ఓసారి చదివేస్తే వెంటనే ఏదైనా నాకలా గుర్తుండిపోతుందనీ .... వేణు వెళ్ళిపోయినా ఆ సూత్రాలు అలా వరసగా నాకు జ్ఞాపకం

వుండిపోయాయి. అవన్నీ ఎంతవరకు మా ఇంట్లో పాటిస్తున్నారో మొట్టమొదట చూడదల్చుకున్నాను. అందులో అన్నిటికన్న మొట్టమొదటి నీతి యిదీ:

"ఆడి తప్పరాదు."

అంటే అబద్ధం చెప్పకూడదని అర్థంట.

దేవుడి సృష్టిలో ఉపయోగం లేనిది ఏదీ లేదంటారుకదా, ఉపయోగించడానికి కాకపోతే మరి యీ 'అబద్ధం' అనేది ఎందుకంట? వాడకపోతే ఏ పదమైనా, వస్తువయినా తుప్పుపట్టిపోదూ: అందుకే అనుకుంటాను మా యింట్లో పెద్దలందరూ దీన్ని ఎంతో భక్తిశ్రద్ధలతో పాటిస్తారు:

"మీ వారికి ఎంత జీతం?" అని అడగనియ్యండి. ఎవరైనా, మా అమ్మ సరిగ్గా రెట్టింపు చెబుతుంది.

"మీ వయసెంత వదినగారూ!" అని అడిగారనుకోండి ఏ మాత్రం తడువుకోకుండా సరిగ్గా సగం చెబుతుంది.

" మీ యింట్లో ఎందరండీ జనం?" అని అడిగితే వచ్చే జవాబు ఎప్పుడూ ఆ సందర్భాన్ని బట్టి మారుతూ వుంటుంది. రేషన్ కార్డు ఇస్తామని అడిగారనుకోండి. అప్పుడు మా కుటుంబ సభ్యులతో పాటు మా దాసీదీ దాని యిద్దరు పిల్లలూ, పాలవాడూ వాడి తల్లిదండ్రులూ మాతో కలిసిపోతారు! అదే టైఫాయిడు యింజక్షన్ యిస్తామని వచ్చారనుకోండి. ఎప్పుడో పోయిన మా తాతగారి పేరుతప్ప, మా కుటుంబం మొత్తం మీద ఒక్కటంటే ఒక్కపేరు రికార్డుకి ఎక్కదు!

అయినా గాంధీ ఫోటో, రాముడివిగ్రహమూ మా అందరి ఇళ్ళల్లోనూ వుంటాయి. హరిశ్చంద్రుడి నాటకం అంటే పిల్లలతో పాటు పెద్దవాళ్ళకి కూడా ఎంతో గురి, తన లేగదూడకిపాలిచ్చి, అన్న మాటప్రకారం పులి దగ్గరకి వచ్చిన ఆవుకథ మాకు ఉగ్గుపాలతో సహా నూరిపోస్తారు.

ఆ కథే ఓ పెద్ద అబద్ధం. ఏ పులి అయినా దగ్గరకొచ్చిన ఆవుని చంపకుండా విడిచిపెడుతుందా!

తక్కినవాళ్ళ మాటకేంగాని యీ విషయంలో మాత్రం మా అన్నయ్యకి పట్టుదల ఎక్కువ.

" అలా ఏపుగా ఎదిగిపోయాడు, గాని మా పెద్ద మనవడికి పదిహేడు వెళ్ళలేదు."

అని మా బామ్మ ఎదురింటి దొడ్డమ్మగారితో చెబుతూంటే విని ఊరుకోలేకపోయాడు.

"మా బామ్మకి తెలీకే చెబుతూందో లేదా తన కంటికి మే యింకా పిల్లలుగానే కనిపిస్తామో: మొన్న నాగులచవితికే నాకు పందొమ్మిది వెళ్ళిపోయాయండీ దొడ్డమ్మగారూ:"

అని ఆ మధ్య శలవలకి వచ్చినప్పుడు అన్నయ్య అంటూంటే ఎంతో ఆశ్చర్యమూ, ఆనందమూ కలిగేయి. అభిమానమూ గౌరవమూ పెరిగిపోయాయి. ఆ తర్వాత కూడా మళ్ళీ మళ్ళీ జాగ్రత్తగా పరిశీలించాను. ఒక్క నిజంకోసం దేనికైనా సిద్ధపడే మనిషి మా అన్నయ్యే అని అందరితోటి గర్వంగా చాటేవాణ్ని.

ఆ రోజుల్లోనే చిన్న తమాషా జరిగింది.

మా వీధి చివర డాక్టరుగారొకరు వుండేవారు. వాళ్ళకి ఒకే ఒక అమ్మాయి. మా వీధిలోంచే రోజూ కాలేజీకి వెడుతూ వుండేది. ఓ సారి ఆ అమ్మాయి మా అన్నయ్య కంట పడింది.

అంతకు ముందు శలవలకి వచ్చినప్పుడల్లా మా అన్నయ్య మధ్యాహ్నం భోంచేసి పడుకుంటే మరి నాలుగింటికే లేవడం. ఇప్పుడు నిద్రా గిద్రా జాంతానయ్, భోంచేస్తున్నప్పుడు కూడా ఎంత

సేపూ వీధి మీదే దృష్టి.

అసలు ఆ వీధి గది మా బామ్మది. నడుంవాల్చినంతసేపు వాల్చి అదే కుక్కి మంచాన్ని ఆ వీధి గది కిటికీ ఎత్తుకువచ్చేలా కింద ఇటికెలు పెట్టుకుంటుంది. అందుమీద ఆ ఊచలు పట్టుకు కూచునేది. ఎప్పుడైనా అల్లరిపెడితే మా చెల్లాయికి తప్ప మరొకరికి అక్కడ చోటు లభించేది కాదు. మడిగట్టుకుని తను వేరే పెట్టుకున్న ఏ ఊరేసిన ఊసిరికాయనో ఆ బుగ్గనుంచి యీ చివరకి మార్చుకుంటూ, ఆ కిటికీలోంచే వీధిభాగం ఎంత కనపడితే అంత, గుడ్లుఅప్పించి యిటు మారుస్తూ చూస్తు వుండేది. ఊరికే చూస్తు వుండేదా: ఉహుఁ ఏ రోజు మంచిదో ఏ రోజు కాదో అక్కణ్నుంచే చెప్పేది. ఏ కురుపుకి ఏ ఆకునూరి వేస్తే తగ్గుతుందో అక్కణ్నుంచే సలహా యిచ్చేది. ఏ యిద్దరు దెబ్బలాడుకున్నా ఆ కిటికీలోంచే తీర్పు యిచ్చి విడిపించేది. నిజానికి అక్కణ్నుంచి దేశాన్ని పరిపాలించమన్నా ఆవిడ సిద్ధమే. అయితే అంత నిమిషాల మీద ఆవిడకి అక్కణ్నుంచి బట్వాడా జరుగుతుందని మే ఎవరం అనుకోలేదు!

ఆ వీధి గది మా అన్నయ్య ఆక్రమించేశాడు.

శలవలు అయిన తర్వాత తనకి పరీక్ష వుందనీ, ఆ గదిలో తప్ప చదువుకోడానికి మరో చోట బాగుండదనీ మా బామ్మతో మూడు రోజులపాటు పెద్ద దెబ్బలాట పెట్టుకుని ఆఖరికి సాధించాడు.

అంతేకాదు......

బామ్మ అటూ ఇటూ తిరుగుతూంటేనూ చెల్లాయి ఏడుస్తూంటేనూ తన చదువు పాడయిపోతోందని ఇలా భోజనాలు అయిపోతాయో లేదో అటు వీధిలోకి వచ్చేసి ఇంకెవరూ ఇటు రాకుండా వీధి వైపు తలుపు గడియపెట్టేసేవాడు.

మా ఎదురింటి చిట్టిబాబుకి కూడా క్రిస్మస్ శలవలే మరి. ఇంట్లో ఆడాళ్ళతోపాటు యీ విడిఖైదు అనుభవించడానికి నాకేం ఖర్మం : భోజనం అవగానే పుస్తకాలు తీసుకుని ఎదురింటి చిట్టిబాబుగారి మేడ ఎక్కేసేవాణ్ని. ఇంటర్ మొదటి సంవత్సరం చదువుతున్న డాక్టరుగారమ్మాయికి మాత్రం ఏవో ప్రయివేటు క్లాసులో ప్రాక్టికల్సో వుండేవిట. ఒక్క ఆదివారం తప్ప ఇంచు మించు ప్రతిరోజూ ఆ వీధిలోంచి వెళ్ళేది. ఆ మేడమీద కిటికీలోంచి కిందకి చూస్తే నాకూ చిట్టిబాబుకీ రోజుకో కొత్తరకం 'సినిమా' కనిపించేది.

అన్నయ్యా, నువ్వేదో పెద్ద ఆదర్శప్రాయుడవనుకున్నాను. ఇంట్లో అబద్ధంఆడని పెద్ద మనిషివి నువ్వొక్కడవయినా వున్నావని సంబరపడ్డాను. పాపం ఆ ఆడ కూతుళ్ళని వెర్రి వాళ్ళని చేసి యిదా నువ్వు చేసే పని? పాపం నీకు పరీక్ష వుందా ? దానికోసం మధ్యాహ్నం ఓ రెండుగంటలయినా చదివి తీరాలా : ఏమాత్రం డిస్టర్బెన్సూ పనికిరాదూ? ఇంతకీ మా అన్నయ్య ఎన్ని విధాలుగా ట్రై చేసినా ఆ అమ్మాయిని ఒక్క మాటయినా మాట్లాడించలేక పోయాడు. ఆ తర్వాత మా యింట్లో ఏదో మాటలో మాటొచ్చి 'పాపం' ఎంత చక్కగా వుంటేనేం, భగవంతుడు ఏదో ఓ కొరత పెడుతూ వుంటాడు, ఆ డాక్టరుగారమ్మాయి మూగట కదూ:' అనుకున్నారు.

ఆ మాట మా అన్నయ్య చెవిలో పడనే పడింది. 'ఇక్కడ నా చదువేం సరిగ్గా సాగడం లేదు' అంటూ ఇక నాలుగు రోజులకి కాలేజీలు తెరుస్తారనగానే రైలెక్కేశాడు: ఇంకేం సాగుతుందీ?

ఆ మర్నాటినుంచీ మళ్ళీ మా బామ్మ తన రాజ్యం తను ఏలడం ఆరంభించింది. ఇక ఆ

వీధిలో హడావిడికి ఏం లోటు ? దేశాన్ని పాలించే స్థితికి ఎక్కడ ఎదిగిపోతుందో అని. చెప్పకేం. నాకీ బెంగ పట్టుకుంది!

"అసభ్య పదములు ఉచ్చరించరాదు" - అంటే ఏమిటీ? అని ఓనాడు వేణుగాడు నన్ను అడిగాడు. ఎంత అలోచించినా నాకూ తెలీలేదు. కాని నాకూ తెలీదంటే నన్ను ఎంతో పెద్దగా చూసుకుంటున్న కుర్రకుంకవాడు బాధపడతాడు కదా: అందుకని ఓ ఉపాయం ఆలోచించాను. 'చూడు వేణూ, ఇప్పుడు అర్జంటుగా నేను మార్కెటుకి వెళ్ళాలి. ఇంట్లో పంచదార అయిపోయింది. సాయంకాలం రా, తప్పకుండా చెబుతాను' అని వాణ్ని పంపించేశాను. ఈ లోగా అదృష్టవశాత్తూ మామయ్య మా యింటికి వచ్చాడు.

"ఏంరా బృహస్పతీ, మొహం అలా పెట్టేవ్, మళ్ళీ ఏం అనుమానం వచ్చిందేం?" అని అడిగాడు.

"అసభ్య పదములు అంటే ఎలాంటివి మామయ్యా?"

"ఇదిగో ఇలారా చెబుతాను."

అంటూ గబగబా రెండక్షరాల పదాలు కొన్ని చెవిలో ఊదేడు. 'ఛ, ఛ తప్పుకాదూ, అలాంటి మాటలు అనొచ్చా?' అని పైకి అన్నా, 'మరోసారి ఆ ముక్కలు చెవిలో పడితే ఎంత బాగుణ్ను! నామటుకు నేనే నా నోటితో ఆ తేనె చినుకులు వల్లిస్తే ఎంత హాయిగా వుండును!' అని మాత్రం మనసు పీకకపోలేదు. నాకే కవిత్వం వస్తే

భాషా ప్రవీణా! వన్సుమోరు!

స్వేచ్ఛాజీవీ ! జోహారు!!

అని గేయాలు అల్లుదునేమో! ఇంతకంటే ఇప్పటి తెలుగు సినిమా పాటలు బాగున్నాయా అని!

"ఎందుకురా అలా వెర్రెత్తినట్టు చూస్తావ్? అసభ్య పదములు అంటే యిప్పుడు నేను ఉదాహరణలు యిచ్చానుకదా, ఏక సంతాగ్రాహివి నీకు బోధపడిపోయే వుంటుంది. సుళువుగా చెప్పాలంటే బూతుమాటలు అన్న మాట పూర్వకాలపు వెర్రివాళ్ళు వర్ణక్రమం పిల్లలకి నేర్పేటప్పుడు "అమ్మ, ఆవు" అంటూ మొదలెట్టేవారు. ఇప్పటి పిదపకాలపు పిల్లలకి ఒకళ్ళు నేర్పర్కర్లేదు. బురద గుంటల్లోంచి దోమల సంగీతం దానికదే పుట్టుకొచ్చినట్టు ఒకరు చెప్పకుండా వాళ్ళమటుకు వాళ్లే మొదలెడుతున్నారు. "అమ్మా, ఆలీ" అంటూ. అక్కడితో ఊరుకున్నాడా? వాళ్ల పాప చదువుకుంటుంటే స్పష్టంగా విన్నాట్ట.

ఏమిటి?

ఏ ఫర్ ఎబార్షన్

బి ఫర్ బాయిఫ్రెండ్

సీ ఫర్ కండోమ్

డీ ఫర్ డైవోర్సు ....

నేను రెండు చెవులు మూసుకున్నాను. ఇంగ్లీషులో నేనా తెలుగులో కూడా ఈ స్వేచ్ఛ ఉందా?

అంటూ పెద్దగా నవ్వుకుంటూ వెళిపోయాడు!

మా యింట్లో చిన్న తెలుగు డిక్షనరీ వుంటే తీసి చూశాను. అసభ్యపదములు అంటే కేవలం లంజా, లమ్డీ, ఇలాంటివే కాదుట, వినడానికి అసహ్యం కలిగించే కఠినమైన అన్నిరకాల అనకూడని మాటలూ అందులోకే వస్తాయిట. తాగుబోతు పేలాపన ఒకటేకాదుట, మనం మాటాడుకునే మాటల తీరు చాలా వరకు అసభ్యకరమైనదేనుట నాకేం సరిగ్గా బోధపడలేదు. ఆ తర్వాత ఒకే ఒక్క రోజు జాగ్రత్తగా చూశాను. మా వాళ్ళ ధోరణి అలాగే వున్నట్టుంది సుమండీ!

"తలుపు తియ్యవే" అని నాన్నగారు ఎపుడూ పిలవరు.

"ఎక్కడ చచ్చావే దరిద్రపు ముండ!" అంటాడు.

"ఎందుకలా అరుస్తారు?" అని అమ్మ అడగదు.

"దెయ్యంపట్టినట్టు ఎందుకా గింజుకోడం?" అంటుంది.

"చిన్న విషయానికి ఎందుకలా పోట్లాడుకుంటారు?" అని సర్దిచెప్పాలని బామ్మ అభిప్రాయం అయివుంటుంది. కాని పైకి చెప్పే తీరు మాత్రం అలా వుండదు.

"తద్దినం మంత్రం చదివినట్టు అలాగేనుట్రా అబ్బాయీ పెళ్లాన్ని పిలవడం? పోనీ వాడు మొగాడూ, ఏదైనా అన్నాడే అనుకో, పూనకం వచ్చినదాన్లా అలాగేనుటే మీద పడడం! సంసారాలంటే ఇలాగేనా, ఎంత సరసంగా ఆఘోరించాలీ!

ఇదిగో ఇంత మృదువుగా మాటాడుకుంటారు మావాళ్ళు!

"ఆ హెడ్మాస్టరు చచ్చినాడు మా పిల్లాడ్ని పాస్ చేశాడు గాదు"

"ఆ నర్సుముండ వస్తానని దగా చేసింది."

"ఆ కంట్రాక్టరు దరిద్రుడు ఓ పట్టాన దొరికి చస్తేనా?"

"ఆ తాసిల్దారు ముండాకొడుకు పెర్మిటు ఇచ్చాడు కాదు."

ఇలా ఎవరిగురించి యింట్లో చెప్పుకున్నా చివర్న ఓ అభరణం తగిలించి మరీ చెప్పుకుంటారు.

బూతుమాటల లాంటివే ఇంత మధుర మధురంగా వుంటే, బూతుదృశ్యాలు ఆవెంత కన్నుల పండుగగా వుంటాయో! అవి పెద్దవాళ్ళకి మాత్రమే చూడ్డానికి అవకాశం యిస్తారుట. అలా ఇచ్చిన సినిమా పెర్మిషన్‌కి 'ఏ సర్టిఫికేటు' అంటారుట. అంటే అడ్డమైన బట్టిప్పుకున్న బొమ్మలూ చూడ్డానికి పెద్దవాళ్ళకి మాత్రమే లైసెన్సు వుందన్నమాట.

ఇంతకన్న ఘోరం వుందా ప్రపంచంలో !

మాకు ఏ అవకాశాలూ లేకుండా చేసి, కొన్ని నీతులు చెప్పి, నోరునొక్కి ఇంట్లో కూచోబెట్టి చిన్న పిల్లల్ని చేసి ఇంతగా మోసం చేస్తారా!

మాకేనా అంత తెలివితేటలు లేనిది?

"చూడు సూరీ, తల్లి అంటే ఎవరనుకున్నావ్, సాక్షాత్తూ దైవస్వరూపం, పదినెలలూ నిన్ను మోసి, కని, ఎన్నో కష్టాలకోర్చి నిన్ను యింతటివాణ్ని చేస్తుంది. ఆవిణ్ని అలా కష్ట పెట్టవచ్చునా?"

అని ఓనాడు నాన్నగారు నన్ను కూచోపెట్టుకుని బోధించారు. ఆ ముందురోజు ఎవరో స్నేహితురాళ్ళుట, మధ్యాహ్నం వేళ అమ్మని చూడ్డానికి వచ్చారు.

వాళ్ళూ వచ్చేసరికి మా చెల్లాయి నానా అల్లరీ పెట్టేసింది. అప్పుడే లేచిందేమో ఎన్ని విధాల ఊరుకోబెట్టినా లొంగలేదు. 'చూడు సూరీ, దీన్ని కొంచెం అలా వీదిలో తిప్పి ఆడించమ్మా!' అని

అమ్మ చెప్పిన మాట నిజమే. కాని ఆ రోజే ఏవో కొత్త ఫిల్ము ముక్కలు కొట్టుకొచ్చాననీ అద్దం సినిమా వేసుకుందాం రమ్మనీ పక్కవీధి పట్ ఫట్‌ఖాన్ కబురంపించాడు. వీధి పిల్లలందరూ ఎప్పుడో అక్కడికి చేరేరుట. 'గురూ, జరూర్' అంటూ అప్పుడే మూడోసారి 'మాకు మాత్రమే బోధ పడే ఈల సందేశం' పంపించాడు చిట్టిబాబు. ఇంకెలా తట్టుకోను! అయినా వచ్చిన ఆడాళ్ళిద్దరూరాడార్చులా వున్నారు. ఇటు మా అమ్మకాక బామ్మ ఒకతెగదా! ఎంతసేపూ 'మీ యింట్లో యివాళ ఏం వండుకున్నారు వదినా!' అని సాగదీసుకుని మురిసిపోకపోతే నలుగురు పెద్దాళ్ళు వున్నారు, ఒక్క పసిముండని దార్లోకి తెచ్చుకోలేరూ?

ఇలాంటి చోట వాదించి లాభంలేదని ఇది వరకటి నా అనుభవమే పాఠం చెప్పింది. అంతే, చల్లగా పలాయన మంత్రం పఠించాను, పెరటిదారిన.

సహజంగా అమ్మ నాన్నగారికి కంప్లెయింటు ఇచ్చి వుంటుంది. దాని ఫలితమన్న మాట ఈ పాఠం.

".......అందుచేత నేను చెప్పేదేమిటంటే అమ్మ ఏదైనా పని చెప్పినప్పుడు అలా పారిపోకు తల్లిని ఏడిపించవచ్చునా, ఏం చెబుతున్నారు మీ స్కూల్లో?......"

నేను చెప్పలేను. ఎందుకంటే నేను స్కూలికి వెళ్ళడం లేదుగదా! వేణుగాడి స్కూల్లో మాత్రం ఈ పాఠం బోధిస్తూ వుండి వుండవచ్చును.

అవును.

హఠాత్తుగా నాకు గుర్తొచ్చింది. వేణుగాడి తెలుగు వాచకంలోని పంచ సూత్రావళిలో మూడోది ఇదే " కన్నతల్లి మనసు కష్టపెట్టరాదు."

"ఛ. ఎంత పొరపాటు చేశాను పొద్దుట్నుంచీ రాత్రిదాకా అలా యింట్లో అందరికీ చాకిరీ చేస్తూనే వుంటుంది అమ్మ. ఎప్పుడో మరీ తప్పనప్పుడు తప్ప, నాకు పనే చెప్పదు. పాపం చెల్లాయి ఎంత విసిగిస్తే నా మీద నాన్నతో చెప్పిందో! ఇంటిలో నాకేం పనా పాటా? ఈ రోజు మొదలు అమ్మ అడక్కుండానే సాయం చెయ్యాలి."

అని నిమషాల మీద నిశ్చయానికి వచ్చేశాను.

దానికి తోడు ఆ రాత్రి అమ్మా నాన్నతో 'మాతృ దేవత' సినిమా చూశాను నేను. అందులో ఆ కన్నతల్లి పడిన కష్టాలు చూస్తే నా కన్నీళ్లు ఆగలేదు. కొంతసేపటికి ఎలాగో ఆపుకుని అటూ ఇటూ చూశాను. సినిమాహాలు సినిమా హాలంతా ఏకమొత్తంగా ఏడుస్తోంది. అందరికంటె దుఃఖం పట్టలేకపోయింది మా నాన్న, అమ్మ దెబ్బలాడింది. "ఊరుకోండీ మరీ అలా బెంబేలు పడిపోతే ఎలా? పైకలా రాయిలా కనిపిస్తారుగాని మీ నాన్న మనసు ఉత్తి వెన్న సూరీ!" మరోసారి ముగ్గురం కలిసి బావురుమన్నాం.

ఆ రాత్రి చెల్లాయీ అమ్మా నాన్నా వేరే గదిలో పడుకున్నాక, నేను బామ్మ పక్కలో కూచుని 'కొంచెం గోకవూ?' అన్నాను. 'నువ్వూ సినిమాకి వస్తే బావుణ్ను బామ్మా, చెల్లాయి ఎక్కడ లేచి ఏడుస్తుందో అని ఇంటిలో వుండిపోవాలా? ఆ ఏడుపేదో దాన్తో పాటు హాయిగా అందరం ఏడుద్దుమా! చాలా గొప్పగా ఏడిపించారు. అంత బాగా తీశారనుకో.'

అని సినిమా కథ టూకీగా చెప్పేను.

"నాన్నగారు అంత కోపంగా కనిపిస్తారా పైకి, ఆ సినిమాలో తల్లి బాధలు చూడలేక అంత

మనిషీ కుంగిపోయారనుకో."

బామ్మ ఆశ్చర్యంగా చూసింది నమ్మలేనట్టు.

"నిజం బామ్మ, సరస్వత్తోడు, అందరూ మానేసినా ఇంకా చాలా సేపు నాన్న వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూనే వున్నారు.

"ఊళ్ళోవాళ్ళ తల్లులందరి బాధా పాపం మీ నాన్నదే, ఇంటిలో వున్న కన్నతల్లి ఎలా చచ్చినా బాధలేదుగాని!"

నే అనుకున్నవి అబద్ధాలు చేస్తూ బామ్మ యింకా చాలా చెప్పింది.

"నువ్వింకా చిన్నవాడివీ, చెప్పినవన్నీ సరిగ్గా అర్థమవుతాయోలేదో! పోనీ జ్ఞానం వచ్చిన ఆ పెద్ద మనవడి ముందు మొరపెట్టుకుందామంటే వాడికి పై ఊళ్ళో చదువాయె. ఇంటిపట్టున వున్న రోజుల్లో అయినా వాడికి నాకూ పడి చావదాయె ఇక కోడలంటే అది పైదీ. దానికేం వీపా కడుపా? ఇంకా ఆ మాటకొస్తే అదే నయమేమో! నడుం వంగిన దాన్నని నా మీద దయదల్చి పాపం యింటి చాకిరీ అంతా ఇంచుమించు అదే చేసుకొస్తోంది. ఏమైనా పై ఇంటిది మన ఇంటిదెందుకవుతుందీ? చూసి చూసి నా సిగ్గు చిమిడిపోనూ, నా బాధ దాన్తో ఏం చెప్పుకోనూ అందుకని నీతో చెప్పుకోక తప్పలేదురా సూరీ యివాళ అదైనా తెలిసో తెలీకో, నువ్వే కదిపేవు కాబట్టి."

అంటూ నా వీపు గోకుతూ బామ్మ ఇంకా యిలా చెప్పుకొచ్చింది: 'కన్న కొడుక్కి లేకపోయింది, యిక గుంటవెధవ్వి నీతో చెప్పుకుని ఏం లాభం! అంతా నా భ్రమ. ఏ మంచీ చెడ్డా కావలసివచ్చినా వీధి వీధంతా నన్ను అడుగుతారు. ఇంట్లో మాత్రం నాది కుక్క బతుకు.....'

అవతలి గదిలో జోడు గుర్రాల స్వారీ వినిపిస్తోంది. అమ్మా నాన్నా పోటీలు పడి గుర్రుపెడుతున్నారన్నమాట. అది వినడమేమిటి, బామ్మ లేచి కూచింది. రంగంలోకి దిగిపోయింది.'ఇటు తిరుగు ఇంకా సరిగ్గా గోకుతాను' అంటూ బామ్మ సినిమాకి రాకపోవడానికి కారణం చెల్లాయి కానే కాదుట. ఆ ముండ రోజంతా నానా న్యూసెన్సూ చేసినా పిట్టలతో పడుకుని పువ్వులతో కళ్ళు విప్పుతుందిట. బామ్మకి యిప్పుడు కళ్ళు సరిగ్గా కనపడ్డం లేదుట. ఎన్నిసార్లు చెప్పినా నాన్నగారు కళ్ళజోడు కొనరట. దానికి ముందు కళ్ళు పరీక్ష చేయించుకోవాలిట. అదంతా 'బోలెడంత తతంగమూ కొప్పెట్టినంత ఖర్చూట.

'ఈ బాధంతా యీ రోజుల్లో యెవరుపడతారు నాయనా? నన్నిలాగే వుంచేస్తే, మీ నాన్నకి సినిమా టిక్కెట్టు ఖర్చు కలిసొస్తుంది గదా! ఏదో యింకా తన్ని తగలెయ్యకుండా యింత ముద్ద పెడుతున్నాడు, అదెంత కాదు, ఏవంటావ్?'

"నిజమేగాని గోకడం స్పీడు యెక్కువ చేశాన్, మంట పెడుతోంది. ఇంత సరిగ్గా గోకక్కర్లేదు తగ్గించు బామ్మా!"

నా మాటలు ఆవిడ వినిపించుకున్నట్టు లేదు. ఇటు నోటితో పాటు అటు చేతికీ పని యెక్కువ చేస్తూనే వుంది, నేను 'అమ్మోయ్' అంటూ లేచి కూచుని ఆవిడ రెండు చేతులూ పట్టుకున్నాను!.

కాస్సేపటికి చెప్పవలసినవేవో ఫులిస్టాపు కామా లేకుండా పూర్తిచేసి, బామ్మ అలసిపోయి నిద్రపోయింది. నాకు మాత్రం నిద్ర పట్టలేదు. ఆ ఊపున దెయ్యం బరికినట్టు వీపంతా గోకేసిందేమో ఒకటే మంట, అదిగాక ఆవిడ చెప్పిన భోగట్టాకి తట్టుకోలేక పోయింది నా మనస్సు. అన్ని రకాల దురదా ఒక్కమారే వదిలిపోయింది.

నాన్నకి ఎనిమిదేళ్ళుండగా తాతగారు పోయారట. పాపం బామ్మే అష్టకష్టాలు పడి నాన్నని చదివించి యెవరో తెలిసినవాళ్ళ కాళ్ళు పట్టుకుని ఉద్యోగం వేయించిందట. ఇప్పుడు మేం వుంటున్న యిల్లు బామ్మకి వాళ్ళ వాళ్ళు ఇచ్చిందేనట.

"ఏదో మాట వరసకి నువ్వు అడిగావని అన్నానుగాని సూరీ, కాటికి కాళ్ళు చాచుకున్న ముండని సినిమా చూడాలని నాకేం ఏడుపులేదు సుమా! వారం వారం కోవెలకి వెడతాను. అరటిపళ్ళూ ఊదొత్తులూ అన్నీ కలసి మహా అయితే రూపాయి అవుతుంది. నెలకి ఆడక్కుండా నా మొహాన్న అయిదు రూపాయిలు పడెయ్యరా' అని బతిమాల్తాను. ఇచ్చిన నెల యిస్తాడు, యివ్వని నెల యివ్వడు. ఏం చెప్పమన్నావు మీ నాన్నగారి మాతృభక్తి!"

అనే బామ్మ మాటలు నా చెవిలో గింగురు మంటున్నాయి.

'కన్న తల్లి మనసు కష్టపెట్టరాదు' అంటే సినిమా చూసి చీదిపాయ్యడం వరకేనా?

ఒక్క నాన్నగార్నే కాదు, అన్నయ్యని చూస్తేకూడా నాకు ఓ విషయం బాగా తెలిసొచ్చింది. ఇంట్లో ఆడాళ్ళు ఎంత చాకిరీ చేసినా మొగాళ్ళ మాటే చెల్లాలి. ఆ సంగతి గ్రహించిన దగ్గర్నుంచీ నాకు మా అమ్మా బామ్మా అంటే గౌరవం ఎక్కువైపోయింది. వాళ్ళు చెబితే మాత్రం ఏ పనైనా వెంటనే చేసెయ్యాలి అనుకున్నాను. అయితే మొగాళ్ళయితేనేం, ఆడావాళ్ళయితేనేం ఈ పెద్ద వాళ్లు అంత సులువుగా మాట దక్కనిస్తారా!

"సూరిబాబూ! పంచసూత్రావళిలో నాకు నాలుగో నీతి వచ్చేసింది సుమా!" అన్నాడు వేణుగాడు ఓనాడు.

"ఏదీ అప్పజెప్పు!" అన్నాను.

"మరి పుస్తకం పట్టుకుచూడూ కరెక్టో కాదో!"

"అక్కర్లేదు అప్పజెప్పవయ్యా ఆంజనేయా!" అన్నాను. చెప్పేడు. "లేని వారిని నీచముగా చూడరాదు."

రైటే దాన్ని ఆచరణలో పెట్టడంలో మా పిల్లల వరకూ కరెక్టే. ఈ మధ్య మూడేళ్ళయి వరసగా కుదర్లేదుగాని అంతకు ముందు నేనూ హాయిగా అందర్తో పాటు బడికెళ్ళేవాడినే. అదంతా నాకు గుర్తు వుండనే వుంది. వీడు మా కంటే తక్కువ కులం వాడట అయినా యేమాత్రం తేడా లేకుండా ఒకే బెంచీమీద కూర్చుని చదువుకునేవాళ్ళం, స్కూలుకి వెళ్ళినా వచ్చినా జటపటాలు వేసుకునేవాళ్ళం ఇప్పుడూ మే ఆడుకునేటప్పుడు యిలాంటి భేదాలు యేవీ పాటించడం. పెద్దగా ఎంగిలి పట్టింపులు కూడా మా పిల్లల్లో వుండవు.

"పెద్దవాళ్ళలో మాత్రం అలాంటి తేడా లెక్కడున్నాయి?" అని కోతలు కొయ్యకండి. మీ తేడాలన్నీ అలా యేర్పడ్డవే.

"ఒరే రిక్షా కడతావా?" అని అడుగుతారు.

"ఎక్కడకి వెడతారండీ,!"అంటాడు వాడు.

చూశారా? మీరు యెక్కేవారు, అందుకనే 'ఒరే' అన్నారు. వాడు తొక్కేవాడు, అందుకనే 'అండీ' అంటున్నాడు. ఇదంతా యేదో మామూలు విషయమైపోయి ఎవరైనా గుర్తు చేసేదాకా మనకి తెలీడం లేదు!

ఈ నీతి గురించి ఆలోచిస్తూ ఒక్కరోజు చూశానో లేదో మా యింట్లోనే ఎన్ని చిత్రాలు

బయటపడ్డాయని?

వంటచేసే మా అమ్మ అన్ని సదుపాయాలూ వున్న శుభ్రమైన వంట గదిలో చెప్పులేసుకుని నిలబడి, గ్యాస్ స్టవ్ మీద కుక్కర్ మీద వండుతుంది. అంట్లుతోమే అప్పలమ్మ పాకీదొడ్డి పక్కన యిటికమీద చతికిలబడి మేం తిని విడిచిపెట్టిన యెంగిలి గిన్నెలన్నీతోమి, కడిగి, తుడిచి యిస్తుంది. అమ్మ కష్టానికి పాకెట్ మనీగా నూర్రూపాయలూ, అప్పలమ్మ చాకిరీకి పదిరూపాయలూ, నాన్నగారు యిస్తారు. బాగుంది. ఎక్కడైనా అమ్మా, అప్పలమ్మా ఒకటౌతారా? అని అడుగుతారు యెవరైనా. కావాలని కాదు. నిజంగా అమ్మ చేసేది అంత గొప్ప పనీ, అప్పలమ్మది అంత పనికిమాలినదీ అయితే, ఒక్క రోజు అది నాగా పెడితే అంత గోలచెయ్యడం దేనికీ? నాన్నగారు నెలకి మూడు నాలుగయినా 'ఫ్రెంచి లీవులు' పెట్టేస్తూ వుంటారట. దిక్కులేని దాసీ ముండ తన కొడుకు యెక్కడికో పారిపోయాడంటే దానికోసం పెద్దగా యింత అల్లరా!

"అవునే అప్పలమ్మా! పోనీ పోనీ కదా అని ఊరుకుంటే నాకు జవాబు చెప్పేటంతగా నువ్వు తయారయ్యావా?"

అంటూ అమ్మ తగులుకుంది కదా, మరి చెప్పలేను!

"పోనీ యే రోగమొవస్తే అదో మాట గుంటవెధవ యెక్కడికో పారిపోయాడనీ, వెదికి తీసుకొచ్చానని నువ్వు చెబితే నమ్మాలి మేము. అనుమానంవచ్చి ఆ మాట అన్నామో "మీకు మాత్రం యిబ్బందులు రావా అమ్మగారూ!" అంటూ ఎంత మాట పడితే అంత మాట అనెయ్యడానికి సిద్ధం. అవునే, మాదే తప్పు పాచిపనిచేసే జాతి మీది ఎంగిలి మెతుకులు యేరుకునే బతుకులు మీవి. మిమల్ని అలాగే వుండనియ్యక కాఫీలూ, టిఫిన్‌లూ యిచ్చి మాతో సమానంగా చూసుకోడం తప్పు కాదూ! పాత చీరలూ అవీ పడేసి అందలం యెక్కించడం నేరం కాదూ?" అంటూ ఛెళ్లూ ఛెళ్లూ లెంపలు వాయించుకుంది. పాపం గుడ్ల నీరు కుక్కుకుని, ఎంతో పెద్ద తప్పు చేసిన దాన్లా అప్పలమ్మ అక్కడే నిలబడిపోడం యెప్పుడూ గుర్తుంటుంది నాకు. డబ్బులేని వాళ్ళని యింతగా అవమానిస్తూ ' లేనివారిని నీచముగా చూడరాదు' అని సూత్రాలు వల్లించడానికి మన పెద్దవాళ్ళకే చెల్లింది.

❋

మనిషి యెలా వుంటుందని నన్ను అడక్కండిగాని మా బామ్మ గొంతుక మాత్రం చాలా బాగుంటుంది.

ఎమ్. ఫిల్. చేసింది ఆవిడ.

అంటే మూడో క్లాసు ఫేలయింది.

అలాంటిది అన్ని పద్యాలు అంత స్పష్టంగా యెలా వచ్చాయో!

భాగవతంలో కిష్టుడి కొంటె చేష్టలు వర్ణించే పద్యాలు మరీ బాగా చదువుతుంది.

"ఓ యమ్మ నీ కుమారుడు

మా యిండ్లను పాలు పెరుగు మననీడమ్మా.

అనే పద్యం చదువుతూ వుంటే భక్తి పారవశ్యంతో ఆమె కళ్ళు మూతలుపడి పోతాయి. అలాంటి ఒకానొక సమయం కనిపెట్టి కొంగున డబ్బులు విప్పుకుంటే "ఎందుకురా ఆ దొంగ

బుద్ధులూ, ఆడిగితే నేను యివ్వనూ!"

"ఇవ్వవనా! అదో సరదా! అందులో ఎంత మజా లేకపోతే ఆ కిష్టుడే యిలాంటి పన్లు చేస్తాడూ? ఇంతకీ యిరుగు పొరుగు యిళ్ళల్లో దొంగతనాలకి నేను బయల్దేరలేదు కదా! మరి కాస్త పెరుగు వెయ్యమంటే యింట్లోనే వెయ్యరే. యిక మా కుర్రాళ్ళం యేం కావాలని?"

"ఆఖరికి ఆ కిష్టపరమాత్మని యెత్తిపెట్టే దాకా వెళ్ళిందిర్రా నీ బుద్ధి. అవ్వ! యింట్లో వుంటే పాడైపోతాడని మీ నాన్నకి యెంత చెప్పినా వింటేనా?"

అంటూ బుగ్గలు నొక్కుక్కుంది.

"తప్పు నాయనా, ఆలోచించకుండా మాటాడకూడదు. కిష్టపరమాత్మ యేంచేసినా మనకి తెలీని యేదో అర్థం వుంటుంది. అవన్నీ అవతారపురుషుడి లీలలు."

"అవున్లే, జైల్లో పుట్టినవారికి దొంగబుద్ధులు కాక మరేం అబ్బుతాయి?"

బామ్మ కొట్టబోతే నేను తప్పించుకుని నవ్వుతూ దూరంగా నిలబడ్డాను.

"నోటి కెంతొస్తే అంతా అనెయ్యడమే! లెంపలేసుకో కళ్ళు టప్పున పేలిపోగలవు. మళ్ళీ చదువు కూడా చెబుతున్నావు ఎందుకూ? మీ పంచసూత్రావళిలో ఆఖరి నీతి ఏమిటి? "దొంగతనము చేయరాదు" అని కాదూ? మనదికాని వస్తువుని కోరడం, దొంగిలించడం మహాపాపాలలో ఒకటి. ఇదెప్పుడూ మరచి పోకు."

ఎలా మరచిపోతాను?

అంత గొప్ప నీతిని ఉపదేశించిన పుణ్యాత్మురాలు అదే రోజు చేసిన పని - స్పష్టంగా నా కళ్ళయెదుట పడితే - బొత్తిగా చిన్నికిష్టుడి చిలిపిపని అని యెలా కొట్టిపారెయ్యను?

ఆ రోజు సీతాఫలాలు అమ్మకానికి వచ్చాయి. చంకన ఓ మూడేళ్ళ కొడుకుని ఎత్తుకుని యెవర్తో అమ్మి బుట్టడు పళ్ళు అమ్మకానికి తెచ్చింది . బాగా పెద్ద పళ్ళు.

"నాకు చెయ్యి తీరికలేదు అత్తయ్యా, మీరే మంచివి యెంచి ఓ డజను తీసుకొండి.. అంటూ అమ్మ డబ్బు యిచ్చి చెల్లెలికి అన్నం తినిపించడానికి లోపలికి తీసికెళ్ళింది.

నేనూ పళ్ళు యెంచుతానంటే 'అక్కర్లేదు నీ పనేదో నువ్వు చూసుకో అని బామ్మ కసిరికొట్టింది. నేను దూరంగా కుర్చీమీద కూచున్నాను. ఎదురింటి నుంచి తెచ్చిన వీక్లీలో బట్టలులేని బొమ్మలు పత్రిక చూస్తున్నాను. అయినా నా దృష్టంతా యిటే వుంది, యెప్పుడు ఓ పండు అంకించుకుందామా అని.

ఓ అరగంటసేపు పళ్ళమ్మిని కిందా మీదా పెట్టింది బామ్మ డజనూ తీసుకుంటానంటే రెండ్రూపాయిలకి యిస్తానని ఎలాగైతేనేం పళ్ళమ్మి ఒప్పుకుంది. ఇంకేం, కోడలు యిచ్చిన రెండ్రూపాయాలూ సరిగ్గా సరిపోయింది. ఇదిగో డబ్బు, బుట్ట ముందుకి జరిపి నువ్వు కొంచెం వెనక్కి జరుగు మంచివీ నాక్కావలసినవీ నేనే యేరుకుంటాను. నువ్వలా మీద మీదకి రాకు దూరం' ' అంటూ పన్నెండు పళ్ళూ యెంచి ఓ పక్కగా పెట్టింది బామ్మ.

'అమ్మ నా కొడుకోయ్' అని అరిచింది. పళ్ళమ్మి కొడుకు కనపడక ఇంట్లోకి బుట్టతెచ్చి దించినప్పుడే వాణ్ణీ దించింది. నడకొచ్చిన వెధవ. ఎక్కడికి పోయాడో! నేనూ పళ్ళమ్మితోపాటు వీధిలోకి వెళ్ళేను. ఎవరో గోళీలు ఆడుతూంటే చూస్తున్నాడు వాడు. పిర్రమీద ఒక్కటిచ్చి వాణ్ణి

యెత్తుకుని లోపలికి తీసుకొచ్చింది. అప్పుడే అప్పలమ్మ వస్తూంటే దానిచేత బుట్ట నెత్తిమీద కెక్కించుకుని అమ్మకం కేకవేసుకుంటూ వెళ్ళి పోయింది.

అది కొడుకుని తెచ్చుకునే లోగా యింట్లో కనికట్టు జరిగిపోయింది.

బామ్మ ఎంచిపెట్టిన డజను పళ్ళూ వేరే పళ్ళంలో కనిపిస్తూనే వున్నాయి. వేరే ఓ మూల బీరువా చాటున యెత్తుగా యేదో కనిపించినట్టయింది. చటుక్కున వెళ్ళి బామ్మగావంచా తీశాను.

అదనంగా రెండు సీతాఫలాలు! దొంగని పట్టుకున్నట్టు కోపంగా బామ్మ కళ్ళలోకి చూశాను. ఆవిడ నదరలేదు బెదరలేదు. పైగా అంటుందీ

'ఎంత దౌర్జన్యమూ దురన్యాయమూ కాకపోతే రూపాయికి ఆరు పళ్ళేమిటి? ఇలాంటి పాపిష్టి ముండలకి యిలాగే బుద్ధి చెప్పాలి. దొంగతనం కాదని ఎక్కడుందంట? పొద్దున్నే ఏ తోటలో దూరి దొబ్బుకొచ్చిందో!"

*　　　*　　　*

ఇంట్లో వుండి యిలాంటివి చూస్తున్న కొద్దీ వాటికి అలవాటుపడిపోయి మొదట్లో యీ తప్పులు మామూలు విషయాలుగా తోచసాగేయి. 'క్రమంగా యిలాంటివి మనమూ ట్రైచేస్తే యెంత బావుణ్ణు' అనే స్థితికి చేరుకున్నాం మా కుర్రాళ్ళ మందరం.

పెద్దలూ!

చాక్లెట్సూలాంటి యీ అయిదు సూత్రాలు మాకు యిచ్చారు.

1. ఆడి తప్పరాదు.
2. అసభ్య పదములు ఉచ్చరించరాదు.
3. కన్నతల్లి మనసు కష్టపెట్టరాదు.
4. లేనివారిని నీచముగా చూడరాదు
5. దొంగతనము చేయరాదు.

ఇవి మాకు ఇచ్చినందుకు సంతోషంగా ఫ్లాంగు బిళ్ళలలాంటివి మరి రెండు మీకు బహుమతి యిస్తున్నాం, తీసుకోండి.

1. మీరు పాటించలేని నీతులను పిల్లలకు చెప్పరాదు.
2. మీ అడుగుజడలలో నడిచిన పిల్లలను దండించరాదు.

ఏదో మా నెత్తి మీద రుద్దుతున్నారని కోపంతో యిలా అన్నాం కాని, మీరొక్క మొట్టికాయ వేశారంటే మూడు రోజులు మాడు అదిరిపోతుంది.మాకు తప్పులు చేస్తూ శిక్షపడని లైసెన్సు సంపాదించాలంటే మే త్వరగా పెద్దవాళ్ళం కావడమే మార్గం. అందుకే 'సామూహిక వ్యాయామ క్రీడలు' ప్రారంభించాం. ఒకరికి నీతులు చెబుతూ హాయిగా బలికే స్థాయికి మమ్మల్ని త్వరగా చేరుకోమని పెద్దలందరూ మమ్మల్ని దీవించండి.

(ఆంధ్రజ్యోతి వారపత్రిక దీపావళి సంచిక)